

חוברת תלמיד • קריאה והבנה • יסודי (לכיתות ג'-ו')

ספר עובר מסך: המלצות ספרים ברשת

מי קובע מה כולם קוראים, מה עשה נדב כשהציעו לו כסף, איך נראית המלצה טובה, והאם המלצות ברשת באמת טובות לקריאה – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

שם:

כיתה:

תאריך:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: הסרטון של נדב
- 12 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 13 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 17 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

יסודי

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – יסודי. כאן מרכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לזהות מידע גלוי ולהסיק מסקנות על האופן שבו המלצות ספרים ברשת משפיעות על מה שכולם קוראים, בטקסט סיפורי, מידעי וטיעוני.
- להכיר את חמשת החלקים של המלצה טובה (וו, רגש, פרט, קהל, גבול) ולהבחין בין המלצה כנה לבין 'דגל אדום', כמו המלצה ממומנת שאינה מסומנת.
- לנסח עמדה מנומקת על המלצות ספרים ברשת, לבחור ספרים בעיניים פקוחות ולשקול ערכים של אמון ויושר מול לחץ ופיתוי.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את הסיפור על נדב (או רק את פסקאות 3–5 בטקסט המתאים) ועונים על שתי שאלות פני המים. אחר כך ממיינים חמישה פריטים ל'המלצה כנה' או 'דגל אדום', וכל תלמיד ותלמידה כותבים משפט אחד לכרטיס יציאה: 'דגל אדום שאשים לב אליו...!'

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על הפעם האחרונה שמישהו המליץ לכם על ספר, סדרה או משחק, בסרטון, בקבוצת הכיתה או פנים אל פנים. מה גרם לכם להאמין להמלצה, ומה היה גורם לכם לחשוד בה?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן וכנות: גש"ר מאח"ד · עש"ן ד"ק · מעש"ה

מעש"ה בא לידי ביטוי בסיפור של נדב: אמא אומרת 'אני כאן איתך' (מ – מחויבות), מעודדת אותו לצעד כן אחד, הסרטון החדש (ע – עידוד לפעולה), שואלת 'מה חשוב לך? מה ירגישו מי שסמכו עליך?' (ש – שאלות שמפעילות חשיבה) ומסדרת איתו 'מה היה, מה עכשיו ומה הלאה' (ה – הבניית רצף). כשתלמידים מרגישים לחץ להתאים לספר החם או מתלבטים מול הצעה, אפשר להציע את עש"ן ד"ק: ע – עצור, ש – שרירים (לכווץ אגרופים ולשחרר לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('מותר לי לבחור בעצמי'), ק – קדימה (לבחור צעד קטן אחד ולהמשיך). גש"ר מאח"ד מזכיר שקריאה עצמה היא ערוץ התמודדות: דמיון, רגש וחברה (קהילת קוראים), לצד אמונה וערכים כמו כנות. חבר או חברה בלחץ ברשת – כמו נדב מול הצעה מפתה? מעש"ה: מ – מחויבות ("אני כאן איתך"), ע – עידוד לפעולה (צעד כן אחד: לסמן, לסרב, להתייעץ), ש – שאלות שמפעילות חשיבה ("מה חשוב לך? מה ירגישו מי שסמכו עליי?"), ה – הבניית רצף (מה היה, מה עכשיו, מה הלאה). הצעה מאדם זר ברשת? מספרים למבוגר/ת שסומכים עליו/ה.

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וחימום	שאלת הפתיחה על המלצה שהשפיעה עלינו, והקרנת שקופית הפתיחה. ניבוי מתוך הכותרת: מי קובע מה כולם קוראים?
10	קריאה מודרכת	קריאת הטקסט ברמה המתאימה עם עצירה בתחנת העצירה. בזמן הקריאה מסמנים מילים חדשות ומשפט מפתח.
12	צלילה בשלושה מפלסים	פני המים: שאלות איתור. צלילה: הסקה, מבנה ואוצר מילים (שורשים ומילים קישור). מיון 'המלצה כנה או דגל אדום'.
8	משחק בחירת מסלול	עבודה בזוגות על משחק המסלול, ושיחה קצרה על הבחירות: למה הבחירה הטובה ביותר לא תמיד הייתה הראשונה?
7	המעמקים: כתיבה ושיח	משימת הכתיבה הפתוחה (המלצה בחמישה חלקים, פסקת טיעון או מאמר דעה) ושיתוף של שתיים-שלוש עבודות.
3	סיכום וכרטיס יציאה	מילוי כרטיס יציאה אחד. משפט מסכם: 'אמון נמכר פעם אחת בלבד'.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיות קריאה: לפני הקריאה מנבאים מהכותרת ומהאיור, ובחט"ב מנחשים אילו מושגים מהטבלה כבר פגשנו. בזמן הקריאה עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים טענה ומשפט מפתח. אחרי הקריאה צוללים בשלושה מפלסים: פני המים (מה כתוב), מתחת למים (מה בין השורות) והמעמקים (מה זה אומר עליי). מזמינים לחזור לטקסט בכל שאלה.
- חיבור לחיים בלי שיפוטיות: אל תבקשו מהתלמידים לחשוף חשבונות או סרטונים שלהם. דברו על 'ממליצים' באופן כללי, והזכירו את כלל הבטיחות: לא מקבלים הצעות מזרים ברשת בלי לספר למבוגר שסומכים עליו. מותר ורצוי לומר 'לא התחברתי לספר'.
- מרחב בטוח: השיעור הוא מרחב של תמיכה ולמידה ולא טיפול. אם עולה חשש (למשל פנייה של זר ברשת, לחץ חברתי או פגיעה), הפנו בשקט ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים, ועדכנו את היועצת.

הכוונה לשאלה הפתוחה – יסודי

תשובה טובה מתייחסת לדילמה של נדב: כסף מול ארון, ומציעה לו צעד כן (לספר למבוגר, לסרב, לומר את האמת). ההמלצה האישית כוללת על מה הספר בלי הסוף, רגש אישי ולמי הספר מתאים. כל ניסיון כן מתקבל בברכה.

מפתח תשובות למורה – יסודי. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. בסתר (באוטובוס, במיטה ובספרייה), כי חשש שיצחקו עליו
2	א. המון אנשים צפו בו
3	ג. הרבה כסף כדי שיגיד שספר משעמם הוא מעולה, בלי לספר שקיבל כסף
4	1. נכון 2. לא נכון 3. לא נכון 4. נכון
6	„ואמון נמכר פעם אחת בלבד...”
7	נדב אומר בסרטון שהציעו לו כסף ושלא לקח ← המלצה כנה; סרטון צועק 'חייבים לקנות עכשיו!' ולא אומר על מה הספר ← דגל אדום; ממליצה מספרת מה הספר עשה לה, בלי לגלות את הסוף ← המלצה כנה; מישוהו מקבל כסף ומסתיר את זה ← דגל אדום; ממליץ אומר למי הספר לא מתאים ← המלצה כנה; סרטון מספר את סוף הספר כדי שתמצאו לקנות ← דגל אדום
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מספרים במילים שלי

מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?

מה הרגשתי?

מה אהבתי בסיפור?

מה לומדים?

מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים מילה קשה

עיגול סביב מילה שלא הבנתי.

עוצרים וחושבים

מה קרה עד עכשיו?

מדמיינים

איך זה נראה? מה הדמות

מרגישה?

לפני הטקסט

מסתכלים על הכותרת

על מה הסיפור? מה אני כבר

יודע/ת?

מסתכלים בתמונה

מה רואים? מה זה מספר לי?

מנחשים

מה לדעתי יקרה בסיפור?

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט ☐

קראתי את כל הטקסט עד הסוף ☐

סימנתי מילה שלא הבנתי ☐

קראתי שוב את מה שלא היה ברור ☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט סיפורי

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
בסתר	בלי שאף אחד יראה או יידע	
חשש	פחד שמהו רע יקרה	
התלבט	חשב הרבה ולא ידע מה לבחור	
אמון	הרגשה שאפשר לסמוך על מישהו	
מבולבל	לא מסודר וקשה להבין אותו	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 🖋

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 🖋

פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 🖋

ספר עובר מסך: המלצות ספרים

ברשת

יסודי 🐻

ספר עובר מסך: המלצות ספרים

ברשת

יסודי 🐻

ספר עובר מסך: המלצות ספרים

ברשת

יסודי 🐻

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

בלי שאף אחד יראה או יידע	בסתר
פחד שמשו רע יקרה	חשש
חשב הרבה ולא ידע מה לבחור	התלבט
הרגשה שאפשר לסמוך על מישהו	אמון
לא מסודר וקשה להבין אותו	מבולבל
מעניין מאוד	מרתק
מתנהג בצדק וביושר	הוגן
אומר את האמת	כן

הטקסט · טקסט סיפורי

הסרטון של נדב

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט סיפורי. האם פעם המלצתם למישהו על ספר, סרט או משחק? למה הוא האמין לכם?

הניחוש שלי:

מילון קטן

בסתר

בלי שאף אחד יראה או יידע

חשש

פחד שמשו רע יקרה

התלבט

חשב הרבה ולא ידע מה לבחור

אמון

הרגשה שאפשר לסמוך על מישהו

מבולבל

לא מסודר וקשה להבין אותו

הערות שלי

1 נדב אהב כדורסל, ובכיתה כולם קראו לו 'הכדורסלן'. אבל היה לנדב סוד: הוא אהב לקרוא. הוא חשש שיצחקו עליו, ולכן קרא בסתר: באוטובוס, במיטה עם פנס, ובקומה השנייה של הספרייה, שם אף אחד מהכיתה לא נכנס.

2 יום אחד נדב קרא ספר מתח מרתק. הספר היה כל כך טוב שהוא שכח לגמרי מהטלפון שלו. הוא חייב היה לספר על זה למישהו, אז צילם סרטון קצר. בסרטון לא רואים את הפנים שלו, רק את הידיים ואת הספר, ושומעים אותו אומר: 'לא חשבתי שאני אוהב לקרוא. הספר הזה גרם לי לשכוח מהטלפון.' בבוקר הוא גילה שהמון אנשים צפו בסרטון. ילדה אחת כתבה לו: 'קניתי את הספר בגללך. סמכתי עליך.'

3 כמה ימים אחר כך הגיעה הודעה מאנשים שנדב לא הכיר: 'נשלם לך הרבה כסף אם תגיד שהספר הזה מעולה. רק אל תספר שקיבלת כסף.' נדב קרא את הספר עד הסוף, כדי להיות הוגן. הספר היה משעמם ומבולבל.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

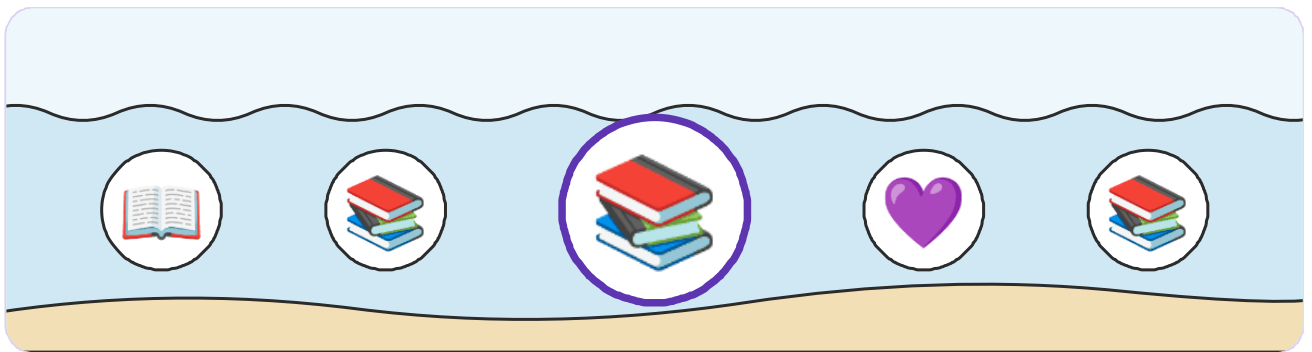

הסרטון של נדב (המשך)

4 בערב נדב התלבט, והחליט לספר הכול לאמא שלו. אמא ישבה לידו ואמרה: 'אני כאן איתך'. אחר כך שאלה: 'מה חשוב לך? ומה ירגישו האנשים שסמכו עליך?' היא הזכירה לו כלל חשוב: אף פעם לא מקבלים הצעות מאנשים זרים ברשת בלי לספר למבוגר שסומכים עליו. נדב חשב על הילדה שכתבה 'סמכתי עליך', והבין: 'הכסף לא קונה סרטון. הוא קונה את האמון שלי. ואמון נמכר פעם אחת בלבד'.

5 אמא עזרה לו לסדר את המחשבות: 'מה היה? מה עכשיו? ומה הלאה?' נדב בחר צעד אחד, כן ואמץ. הוא צילם סרטון חדש, והפעם הראה את הפנים: 'קוראים לי נדב, ואני משחק כדורסל. לדעתי הספר הזה חלש, ואני אסביר למה. הציעו לי כסף כדי שאגיד שהוא מעולה, ולא לקחתי. כשאני ממליץ, זה אמיתי'.

6 בסרטון החדש צפו פחות אנשים, אבל הוא עשה משהו אחר: הוא נשאר. ילדים מהכיתה עצרו את נדב במסדרון, לא כדי לצחוק אלא כדי לשאול מה עוד שווה לקרוא. ובקומה השנייה של הספרייה הופיע מדף קטן עם פתק בכתב היד של הספרנית: 'ההמלצות של נדב'. נדב חיך. הוא היה גאה.

שאלות לפי עומק • יסודי

הסרטון של נדב

שם:

חלק א' - שחייה על פני השטח

בואו נצא לחפש בסיפור מידע חשוב על נדב!

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

איפה נדב קרא בתחילת הסיפור, ולמה?

א בכיתה, כי כולם קראו שם

ב בסתר (באוטובוס, במיטה ובספרייה), כי חשש שיצחקו עליו

ג בחצר, כי שם יש אור

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה קרה לסרטון הראשון של נדב?

א המון אנשים צפו בו

ב אף אחד לא צפה בו

ג הרשת מחקה אותו

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

מה הציעו לנדב האנשים שהוא לא הכיר?

א לשחק בקבוצת כדורסל

ב לכתוב ספר משלו

ג הרבה כסף כדי שיגיד שספר משעמם הוא מעולה, בלי לספר שקיבל כסף

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
נדב קרא בקומה השנייה של הספרייה כי אף אחד מהכיתה לא נכנס לשם.	☐	☐
בסרטון הראשון רואים את הפנים של נדב.	☐	☐
נדב לקח את הכסף שהציעו לו.	☐	☐
בספרייה הופיע מדף עם פתק: "ההמלצות של נדב".	☐	☐

שאלות לפי עומק • יסודי

הסרטון של נדב (המשך)

שם:

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: פנס כסף ארון כדור

1. נדב קרא במיטה עם _____.
2. אנשים זרים הציעו לנדב הרבה _____.
3. נדב הבין שהכסף קונה את ה_____ שלו.

חלק ב' - צלילה

עכשיו נצלול עמוק יותר: נבין למה דמויות עשו את מה שעשו ונגלה מה אפשר ללמוד מהן.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שבו נדב מבין מה הכסף באמת קונה.
- סמנו בירוק את שלוש השאלות שאמא עזרה לנדב לסדר בהן את המחשבות.
- סמנו בקו את המשפט שמסביר מה נדב הבין על ארון.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מיינו: האם זו המלצה כנה או דגל אדום? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

דגל אדום	המלצה כנה	הפריט
☐	☐	נדב אומר בסרטון שהציעו לו כסף ושלא לקח
☐	☐	סרטון צועק 'חייבים לקנות עכשיו!' ולא אומר על מה הספר
☐	☐	ממליצה מספרת מה הספר עשה לה, בלי לגלות את הסוף
☐	☐	מישהו מקבל כסף ומסתיר את זה
☐	☐	ממליץ אומר למי הספר לא מתאים
☐	☐	סרטון מספר את סוף הספר כדי שתמצאו לקנות

שאלות לפי עומק • יסודי

הסרטון של נדב (המשך)

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחו קו בין המילה לפירוש

א. אומר את האמת

1. מרתק

ב. מעניין מאוד

2. הוגן

ג. עושה דבר נכון גם כשקשה

3. כן

ד. מתנהג בצדק וביושר

4. אמיץ

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

השוו בין שני הסרטונים של נדב. מלאו את הטבלה.

מה בודקים?	הסרטון הראשון	הסרטון החדש

חלק ג' - מעמקים

במעמקים תביעו דעה, תדמיינו ותחברו את הסיפור אליכם.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה יואב יכול לעשות? למי כדאי לו לספר?

מקרה לבחינה: ההבטחה של יואב

יואב כתב באתר הכיתה המלצה על ספר שאהב. ילד שהוא לא מכיר כתב לו: "תכתוב שהמשחק שלי הכי טוב, ואתן לך ממתקים." יואב בכלל לא שיחק במשחק.

שאלות לפי עומק · יסודי

הסרטון של נדב (המשך)

שם:

כתיבה ונימוק

המעמקים · מעבר לשורות

11

דמיינו שאתם חברים של נדב. מה הייתם אומרים לו בלילה שבו התלבט? ועכשיו כתבו המלצה קצרה וכנה על ספר שאהבתם: על מה הספר (בלי הסופי!), מה הרגשתם, ולמי הוא מתאים.

כלי חוסן

המעמקים · מעבר לשורות

12

דמיינו חבר/ה שמתלבט/ת אם לקבל הצעה מאדם זר ברשת. כתבו מה תגידו לו/לה לפי מעש"ה: מ – "אני כאן איתך", ע – משימה קטנה (למשל לספר למבוגר), ש – שאלה שגורמת לחשוב, ה – מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה.

שיח בכיתה

המעמקים · מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- מי באמת קובע מה כולם קוראים: הקוראים, הממליצים, המו"לים או האלגוריתם? נמקו בדוגמה.
- נדב אמר ש'אמון נמכר פעם אחת בלבד'. האם אתם מסכימים? מתי ראיתם אמון שנבנה לאט ונשבר מהר?

שאלות לפי עומק · יסודי

הסרטון של נדב (המשך)

ייצוג חזותי

המעמקים · מעבר לשורות

14

ציירו את המדף "ההמלצות של נדב" בספרייה. הוסיפו ספר אחד שאתם הייתם ממליצים עליו.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר למה נדב לא לקח את הכסף.
			אני יודע/ת מה עושים כשאדם זר ברשת שולח לי הצעה.
			אני יכול/ה לכתוב המלצה כנה על ספר.

ספר עובר מסך: המלצות ספרים ברשת • יסודי

כרטיס יציאה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

1. מילה אחת שמתארת את נדב בסוף הסיפור: ____

2. המלצה כנה היא המלצה ש...

3. ספר שהייתי ממליץ/ה עליו הוא ____ כי...

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • ספר עובר מסך: המלצות ספרים ברשת • חוברת תלמיד

ליסודי

